

λήσεως καὶ τάσιν εἰς πανούργους ὑπεκφυγὰς· ὅ) παιδαριώδη φρονήματα. Ἡ σωματικὴ ὑπεροχὴ τοῦ ἀνδρός δὲν εἶνε ὑπεροχὴ γνησία, βασιζομένη ἐπὶ πάλης κατὰ ἰσοπάλων, ἀλλ' εἶνε ὑπεροχὴ νόθος, βασιζομένη ἐπὶ τῆς ἐξασθενήσεως τοῦ γυναικείου φύλου.

Ὁ ἀνθρώπινος χαρακτήρ ἔπαθε λοιπὸν σοβαρὰν διαστροφήν ἕνεκα τοῦ

ἔρωτο - οικονομικοῦ συνδυασμοῦ, ἀλλ' ὡς εἶπον, ἡ διαστροφή αὕτη ἦλθε συνοδευομένη καὶ ἀπὸ ἓν μέγα καλὸν καὶ χάρις εἰς αὐτὸ δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ προμαντεύσωμεν, ὅτι ὁ ἀνθρώπινος χαρακτήρ βαθμηδὸν ἀνανήπτει καὶ ἀνοικοδομεῖται διὰ τῆς ἐπανάδου τῆς γυναικὸς εἰς τὴν οικονομικὴν ἀνεξαρτησίαν.

ΑΓΑΝΑΚΤΗΣΙΣ ΜΑΧΗΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΤΩΝ ΜΑΧΩΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΠΟ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΝ

ΠΡΟΣ ΚΡΗΤΑ ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΝ

Ἀγαπητέ μου. Ἐὰν ἔβλεπες τὴν φρίκην τῶν ἐξελιχθεισῶν σκηνῶν ἐν τῇ δεξιᾷ πτέρυγι τοῦ στρατεύματός μας, ἐὰν ἤκουες τοὺς ἀνευ χειρῶν καὶ ποδῶν ἀκρωτηριασθέντας ὑπὸ τῶν ὀβίδων τῶν τηλεβόλων καὶ ἤκουες τοὺς γόους τῶν παντοιοτρόπως πληγωμένων, ἐὰν ἔθεᾶσο τὰς χαινούσας χαράδρας, αὐλακουμένας ὑπὸ τῶν ὀβίδων καὶ ἀκατασχέτως αἰμορροούσας τὸ αἷμα τῶν ἐπ' αὐτῶν ἐξηπλωμένων νεαρῶν καὶ σφριγόντων ὀλίγων σωματῶν καὶ ἔβλεπες ἐκτεινομένας ἰκέτιδας τὰς χεῖρας τὰς μόλις πρό ὀλίγου ἐκπεμπούσας τὸν δαιμόνιον ὀλεθρον καὶ ἤκουες τὰς πρό ὀλίγου ὡς βρυχωμένους λέοντας ἐν τῷ τιτανεῖῳ ἀγῶνι συμπεπλεγμένους καὶ κατακρεουργομένους ἐν ἀσυλλήπτῳ παραφροσύνῃ, ψιθυρίζοντας τώρα μετ' ὀλίγας μόλις στιγμάς.... βοήθεια γιατρέ.... δὲν εἶσθε Χριστιανοί..... δὲν ὑποφέρω..... μὴ με ἀφήσετε νὰ με πάρουν τὰ σκυ-

λιά..... σκοτώσετέ με καλλίτερα. Ἐὰν ἔβλεπες τὰ πρό ὀλίγου σκορπίζοντα τὸν ὀλεθρον καὶ τὸν θάνατον ὄργανα συντετριμμένα καὶ αὐτὰ κατακείμενα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς εἰρωνεῖαν τῆς ἰσχύος των, καὶ τὸν κατασκευαστὴν καὶ θαυμαστὴν αὐτῶν ἄνθρωπον κατακείμενον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, παραμορφωμένον ὑπ' αὐτῶν καὶ ἄπνουν, εἰς εἰδεχθῆ σωρεῖαν σαρκῶν κατακείμενον, καὶ ἐὰν εἰς τὴν ὅλην αὐτὴν εἰκόνα διέβλεπες τὰ ριγῶντα μέλη τῶν φευγόντων τὸν θάνατον γυναικοπαίδων καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐν τῇ σιγῇ τοῦ στρατοπέδου ἠσθάνεσο τὴν ἀηδῆ ἀέναον παρενόχλησιν εἰδεχθῶν μικροβίων δι' ὧν πλουτεῖται τοῦ τιτάνος μαχητοῦ τὸ σαρκίον διάβροχον μέχρις ὀστέων καὶ καταταρναννόμενον παρὰ τούτων, ἐὰν, φίλτατε, ἔβλεπες αὐτὰ τί θὰ ἔλεγες;

Δὲν ὑπάρχει οὐδεμίαν λογικὴν δικαιολογίαν τοῦ μακελειοῦ τοῦ πολέμου.

Δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀντίληψις ὑγιοῦς ὀργανισμοῦ ἀνεχομένη ἀνευ ἀγανακτήσεως τὰς συμφορὰς καὶ πάντοειδῆς στερήσεις καὶ κακουχίας τοῦ πολέμου. Ἀπορῶ, μὰ τὴν ἀλήθειαν,

πῶς εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ διεστράφη τόσον ἡ λογικὴ τῆς ἀνθρωπότητος.

Δὲν δύναμαι νὰ ἀνεχθῶ τὴν βάρβαρον ἀντίληψιν τοιαύτης καταστάσεως τῶν λαῶν, οὐδ' ἀνέχομαι τὴν ὑπόστασιν παιδείας καὶ ἐπιστήμης καὶ λακτίζω μακρὰν μου τὰς γυμνάς πάσης στοργῆς ἀτομικότητος, αἱ ὁποῖαι οἰανδήποτε ἀνάπτυξιν καὶ εἰς ἔαν ἔχουν, αὕτη ὡς μόνον τοιαύτη εἶναι αἰσχρὰ καὶ κακοήθης, ἀποσκορακίζω καὶ τὴν βάρβαρον ποίησιν τὴν ἐξυμνήσασαν πάντοτε τὸν Ἄρην.

Καῦσε τὸν ἐξυμνητὴν Ὀμηρὸν σου τὸν τιτᾶνα τοῦτον τῶν γιγάντων τῆς Ἑλληνικῆς ἐκείνης ἀρχεγόνου καταστάσεως, καῦσε καὶ πᾶν ἐξυμνοῦν τὸν πόλεμον βιβλίον σου καὶ καταράσου τὸν συγγραφέα του καὶ μὴ ἀνεχθῆς εἰς μέλλον κανὲν ἀπ' αὐτὰ τὰ βιβλία, ἀφῆσε εἰς τὸ γραφεῖόν σου μόνον ἓν μεμελανοδοχεῖον καὶ χάρτην ἄγραφον καὶ σκέψου, σκέψου, μὰ σκέψου πολὺ τὰ γραφόμενα ἐμοῦ τοῦ ἀξέστου, καὶ ζήτησε ἀπὸ τὴν διάνοιάν σου, ὄχι στίχους ὑμνοῦντας τὸ νομιμοποιηθὲν ἀποτρόπαιον σφαγεῖον, τὸ ὁποῖον καλεῖται πόλεμος, ἀλλὰ τὴν ὀφειλομένην ἀγάπην, τὴν ἐπιβαλλομένην στοργήν, τὴν ἀναγκαίαν εἰρήνην, τὴν ἐνάρετον συμβίωσιν τῶν ὄντων, τὴν ἀλήθειαν, τὸ δίκαιον πρὸς πᾶν ὅ,τι δὲν συγκρούεται ἡ λογικὴ καὶ δὲν ἐξεγείρεται τὸ ἐνστικτικὸν τῆς ἀγανακτήσεως.

Αὐτὸ δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ ὁ κοινὸς νοῦς καὶ ἡ λογικὴ. Ἐὰν κατορθώσῃς νὰ κάμῃς αὐτὸ δὲν εἶσαι ποσῶς κοινὸς ἄνθρωπος ἀλλ' ἀληθῶς μέγας. Θέσε, ἂν ἤμπορῆς, τὰς βάσεις νέας σχολῆς στηριζομένης ἐπὶ τῆς ἀλη-

θείας καὶ τῆς στοργῆς πρὸς πᾶν ὄν. Ἐὰν δὲ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ στοργὴ αὕτη ἀντίκειται εἰς πᾶσαν στενοκεφαλὴν ὀρίων συμβιώσεως ἀνθρωπίνων, μὴ ἀνησυχῆσῃς περὶ τούτου· ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ στοργὴ δὲν ἀνέχονται ὄρια καὶ προσχήματα.

Μὴ σὲ σκανδαλίση ποσῶς τὸ ὅτι ἐγὼ ὁ ὁποῖος γράφω αὐτὰ παραμένω πάνοπλος καὶ δὲν ρίπτω μακρὰν μου ὄπλα καὶ λόγχας καὶ πιστόλια καὶ φυσίγγια καὶ νὰ σπεύσω ἀλλοῦ εἰρηνοποιὸς κρατῶν κλάδον ἐλαίας ἀντιδῶν αὐτῶν, ἀλλὰ μένω ἀκόμη ἐν τῇ βαρβάρῳ αὐτῇ καταστάσει τῆς ὁποίας τὴν ἀπέχθειαν δὲν ἀποκρύπτω ἀπὸ σὲ χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἐπιθυμῶ νὰ τὴν φανερώσω αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς τοὺς συμμαχητάς μου.

Ἐν τῇ συνειδήσει μου, διὰ τὸν παρὶντα πόλεμον καὶ δι' ὅλους τοὺς ἄλλους ὄσων μετέσχον μέχρι σήμερον, θεωροῦμαι ἐργάτης βάρβαρος καὶ ἄγευστος τῆς ἀληθοῦς ζωῆς, τῆς πραγματικῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, κατὰ κτηνωδεστέρας βαρβαρότητος ὁμοίων μου ὄντων, τὰ ὁποῖα ἐν τῇ κτηνωδίᾳ των ταύτη εἶνε τυραννικώτερα τῶν ὀργάνων πάσης ἄλλης πολιτείας. Ἄν δικαιολογῶ ἐν τῇ συνειδήσει μου τὸ ἀπεχθέστατον τῶν ἀνθρωπίνων ἀδικημάτων, τὸν πόλεμον, θέλω νὰ θεωρήσω ἐμαυτὸν καὶ ἀπλοῦν ἐπαναστάτην κατὰ τυραννίας ἀπεχθοῦς, καίτοι κατὰ βάθος νομίζω ὅτι καὶ ἡ δικαιολογία μου αὕτη εἶνε ψευδής.

Ἄλλ' ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ τῆς βαρβαρῶν ἀνατροφῆς μου καὶ τῆς ἀπαυθρόπου ἀγωγῆς μου ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους στοργὴ μου καταπνίγεται καὶ ἡ διά-

νοιά μου σκοτιζομένη από ὅλα τὰ παραγεμίσματα τὸ ὅποια ἡ μαστροπὸς σημερινὴ παιδεία μου ἔχει ἐνσφηνώσει ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ μου μὲ κρατεῖ ὡς Προμηθεὶα δεσμώτην καὶ τὸ μορμολύκειον τῆς κοινῆς γνώμης μου καταδιβρῶσκει τὴν διacyγειαν τῆς ἀτομικῆς μου ἀντιλήψεως καὶ τοιοῦτοτρόπως μὲ καταβαρῶνεται ἐν τῷ βραχίονι τοῦ ψευδοῦς ἠρωτισμοῦ, μεταμορφώνουσα πρὸ ἐμοῦ τὴν θεῖαν ἀταπάρνησιν καὶ τὴν στοργὴν πάσης ἀλληλεγγύης εἰς κούκλας μὲ πανοπλίαν ἀλληλομαχομένας, τὰς ὁποίας βλέπων διαρκῶς ὡς ἐκ τῆς νῦν καταστάσεως ἐντρέπομαι, διότι ἀδυνατῶ νὰ ἐγκαταλείψω τὸ στρατόπεδον καὶ νὰ κραυγᾶσω πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα τὴν ἀλήθειαν ἣν, καίτοι κατανοῶ, ἀδυνατῶ νὰ παραδεχθῶ. Ἴδου ἀλήθεια σπαργανωμένη εἰς τὸ ψεῦδος. Καὶ ποῖος ὁ σπαργανώσας αὐτὴν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ ἀδυνατῶ νὰ διαρρήξω τὰ σπάργα-

να ταῦτα καὶ νὰ ἐλευθερωθῶ πρῶτος ἐγώ, ὅπως δυνηθῶ νὰ ἀποκαλύψω τὴν ἐλευθερίαν μου ταύτην καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους;

Ποῖος ἄλλος παρὰ οἱ διδάσκαλοι τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ Παιδεία καὶ ἡ Ἐπιστήμη, αἱ εὐρίσκουσαι αἰώνια ψεῦδη πρὸς δικαιολόγησιν αἰώνιων ἀδικημάτων. Ἀποκαλύπτων εἰς σέ τὸ σύνολον τῆς ἀδυναμίας μου ταύτης καὶ τὴν μηδαινότητα τῆς ἀτομικότητός μου, θέλω νὰ πιστεύσης ὅτι αἰσθάνομαι τὴν ἐναντί μου ὑπεροχὴν σου καὶ τούτου ἐνεκα σπεύδω νὰ σοῦ κραυγᾶσω μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τοῦ ἔσω μικροκόσμου μου, ἀλλὰ καὶ ἐν ταύτῳ μὲ ὅλην τὴν ἐντροπὴν εὐσυνειδήτου ἀδυναμίας ἐργάσου, ἐργάσου, ὅσον ἠμπορεῖς, διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἀληθῶν ἀρχῶν τῶν ἀπηλλαγμένων ψεῦδους καὶ προσχημάτων.

Μοῦδες Ἡλείου, Ἰανουάριος 1913.

Ι. ΝΤΑΦΩΤΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΕΙΣ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Εἰς τὴν λονδινεῖαν Συνδιάσκεψιν περὶ ἀναμορφώσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ Συστήματος, ὑπεστηρίχθη ὑπὸ πολλῶν μελῶν ἡ ἰδέα ὅτι εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ κράτους δεόν νὰ διδάσκωνται τὰ ζητήματα τῆς ἡμέρας, πολιτικά, καὶ κοινωνικά.

Κατ' ἔτος δεόν τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας νὰ στέλλῃ ἐγκύκλιον εἰς τὰ Σχολεῖα ἀναφέρονσαν ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ἡμέρας τὰ ὅποια ἀπησχόλησαν τὴν παγκόσμιον κοινὴν γνώμην κατὰ τὸ λήξαν ἔτος καὶ νὰ προσκαλῇ

τοὺς καθηγητὰς καὶ διδασκάλους νὰ παρασκευάσουν σαφεῖς σύστημα εὐμεθόδου διδαχῆς δις ἢ τρίς τῆς ἐβδομάδος. Ἄλλ' ἡ διδαχὴ αὐτὴ δεόν νὰ εἶνε ἀπηλλαγμένη πάσης μεροληπτικῆς τάσεως, περιοριζομένη εἰς τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ γεγονότα ἐκάστου ζητήματος καὶ ἀφορῶσα εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν συμφέρον τοῦ μαθητοῦ καὶ τῆς μαθητρίας. Παραδείγματος χάριν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τὴν παγκόσμιον κοινὴν γνώμην ἀπησχόλησεν ὁ βαλκανικὸς πόλεμος καὶ τὸ φαινόμενον τῶν ἀπερ-

γιών. Οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι ἔρχονται εἰς τὸ σχολεῖον μὲ τὰς ἐντυπώσεις τῶν ζωηρῶν συζητήσεων τὰς ὁποίας ἀναμριβόλως ἤκουσαν εἰς τὰς οἰκίας των. Λίγνης ἡ προσοχῆ των προσκαλεῖται ἀποτόμως εἰς θέματα τὰ ὁποῖα οὐδεμίαν ἔχουν συνάρειαν πρὸς τὰς ιδέας αἱ ὁποῖαι συγκινοῦν τὸν κόσμον ἢ τουλάχιστον τὴν οἰκογενειακὴν των ἐστίαν. Προσκαλοῦνται νὰ μάθουν ἀπὸ στήθους χρονολογίας καὶ ὀνόματα παρωχημένων βασιλέων, πόσους ἐλέφαντας ἔφερεν ὁ Ξέρξης καὶ πάντα ἄλλα ἀνίκανα ὅλως νὰ κινήσουν τὸ ἐνδιαφέρον των. Τὰ γεγονότα τοῦ παρελθόντος δεόν νὰ διδάσκωνται πάντοτε ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰ γεγονότα τοῦ παρόντος. Λάβωμεν τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον. Ἡ διδασκαλία τῆς ιστορίας εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα κατὰ τὸ ἔτος 1914 πρέπει νὰ τροποποιηθῆ ὥστε νὰ γίνεται ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον. Ἐν πρώτοις εἶνε ἀνάγκη νὰ διδαχθοῦν οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον πότε καὶ πῶς ἤλθαν οἱ Τούρκοι εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἡ ἔκτακτος δύναμις τοῦ μωχμεθανισμοῦ, ἡ ἐξάπλωσις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Ἰσπανίας, αἱ μακρὰ ἀλληλοδιάδοχοι συγκρούσεις μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Τουρκίας, ὅλα αὐτὰ εἶνε ζωτικὰ θέματα ἀπέναντι τῶν ὁποίων ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνος χάνει πᾶσαν σπουδαιότητα ὑπὸ ἐκπαιδευτικὴν ἐποψίν.

Ἐπίσης ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀπεργίας. Ἐξ ἀφορμῆς τῶν πολλῶν ἀπεργιῶν τοῦ 1913, οἱ διδάσκαλοι κατὰ τὸ 1914 δύνανται νὰ ἐξεγείρουν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν διδασκομένων ὅπως με-

λετήσουν τὰς πολλὰς οικονομικὰς ἐξεγέρσεις αἱ ὁποῖαι συνέβησαν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην. Τοιουτοτρόπως θὰ γνωρίζουν βραδύτερον ὅταν ἐξέλθουν εἰς τὸν κόσμον καὶ σημασίαν καὶ σπουδαιότητα τῶν ἀπεργιῶν, ἐκτός τοῦ ὅτι θὰ διακεντᾷται τὸ φιλέρευνον ὀρμέμευτον αὐτῶν. Ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς ἀπεργίας τοῦ 1913 δύναται καρποφόρως νὰ διδαχθῆ ἡ ἱστορία τῆς ἐξεγέρσεως τῶν δούλων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἰώμῃ, τῆς ἐξεγέρσεως τῶν χωρικῶν ἐν τῇ μεσαιωνικῇ Εὐρώπῃ, τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐν Ἀγγλίᾳ, τῆς Ἰταλικῆς Ἰπαναστάσεως, τοῦ Χαρτισμοῦ κλπ.

Ἡ ἐτησίαι αὕτη ἀναθεώρησις καὶ τροποποίησις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος, δὲν διαταράσσει ποσῶς τὰ μόνιμα στοιχεῖα τῆς διδασκαλίας. Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργείου θὰ εἶνε ἀπλῆ νύξις καὶ ὑπόδειξις, ἡ δὲ ἀναθεώρησις καὶ τροποποίησις δεόν νὰ εἶνε ἔργον τῆς διευθύνσεως ἐκάστου σχολείου. Ἡ ἀρχὴ αὕτη τῆς ἐτησίας ἀναθεωρήσεως δύναται νὰ ἐφαρμοσθῆ καὶ εἰς τὸ μάθημα τῶν ξένων γλωσσῶν, διότι αἱ διηνεκεῖς μεταβολαὶ εἰς τὸν διεθνῆ κόσμον ἐξασκοῦν ἐπίδρασιν εἰς τὸ ἐνδιαφέρον μας πρὸς τὰς ξένας γλώσσας.

Δὲν μανθάνομεν τὴν γαλλικὴν διότι εἶνε ὠραία γλῶσσα, ἀλλὰ διότι ἡ Γαλλία εἶνε σπουδαῖος παράγων ἐν τῇ προόδῳ τοῦ πολιτισμοῦ. Πρέπει λοιπὸν οἱ διδάσκοντες νὰ παρακολουθοῦν τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐθνῶν καὶ νὰ κινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν διδασκομένων εἰς τὴν γλῶσσαν παντὸς ἐθνους

τὸ ὁποῖον ἀρχίζει νὰ ἀνατέλλῃ ὡς παράγων ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ προόδῳ.

Μία ἄλλη μεταβολὴ δυνάμει τῆς ὁποίας οἱ διδασκόμενοι θὰ ἐμόρφονον ἀδράς γνώμας περὶ τῶν συμβαινόντων εἰς τὸν κόσμον θὰ ἦτο ἡ διδασχὴ τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας ὄχι ἀπομεμονωμένως καὶ, οὕτως εἰπεῖν, ἐγωϊστικῶς, ἀλλὰ ἐν διηνεκεῖ συνδυασμῶ μετὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ὅλης Εὐρώπης, ὥστε νὰ μὴ ἀποδίδεται ὑπερβολικὴ σπουδαιότης εἰς τὴν ἐθνικὴν ἱστορίαν. Πολλοὶ καθηγηταὶ ἐδήλωσαν ὅτι ὠρισμένας πε-

ριόδους τῆς Ἀγγλικῆς Ἱστορίας τὰς ἐδίδαξαν εἰς τὰ σχολεῖα τῶν ὄχι ἀπὸ ἀγγλικὰ συγγράμματα, ἀλλὰ ἀπὸ γαλλικὰ καὶ γερμανικά, καὶ κατόπιν ἀπὸ ἀγγλικὰ τοιουτοτρόπως οἱ διδασκόμενοι ἀποκτοῦν σχετικὴν συνείδησιν τῶν γεγονότων τῆς περιόδου ὅπως τὰ ἔχουν ἀντιληφθῆ ἱστοριογράφοι ἀπὸ διαφόρων ἀπόψεων. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἐξυπηρετεῖται πρωτίστως τὸ ἐπιστημονικὸν συμφέρον τοῦ διδασκομένου καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ πολυτιμότεον.

ΟΙ ΑΣΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Εἶνε μέγας ἀριθμὸς ἀστέρων τῶν ὁποίων ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τὴν γῆν δὲν ἔχει ἐξακριβωθῆ, οὔτε αἱ ἀκριβεῖς κινήσεις των. Διὰ τοῦ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ἐν τούτοις βλέπομεν χιλιάδας ἀστέρων, διὰ δὲ τοῦ τηλεσκοπίου καὶ τῆς φωτογραφίας ἑκατομμύρια. Πρὸ τινων ἐτῶν ὁ ἐκ Γρένιγκεν μαθηματικὸς Κάπτευν εὔρε τρόπον ὑπολογισμοῦ τῆς ἀποστάσεως καὶ τῶν κινήσεων. Δυνάμει τοῦ νόμου τῆς συχνότητος, ὡς τὸν ὀνομάζει, συμπεραίνει τὸν ὄγκον ἐκάστου ἀστέρος ἐκ τοῦ φαινομένου μεγέθους του καὶ τῆς κινήσεώς του. Ὀλίγιστοι ἔλαβαν ὑπὸ σοβαρὰν σημείωσιν τὰς ἐργασίας τοῦ Κάπτευν ἀξιούντος ὅτι διὰ τῆς μεθόδου του ἀποκαλύπτονται αἱ κινήσεις καὶ αἱ ἀποστάσεις ἑκατομμυρίων ἀπείρως μεμακρυσμένων ἀπὸ ἡμᾶς ἡλίων. Ἐκ τῶν ὀλιγίστων ὅμως οἱ ὁποῖοι ἀντελήφθησαν τὴν σπουδαιότητα τῆς μεθόδου τοῦ Ὀλλανδοῦ μαθηματικοῦ ἦτο ὁ Ἀμερικανὸς ἀστρονόμος Ἔδκιν. Ὁ ἐρευνητὴς οὗτος ἐ-

μελέτησε καλῶς τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Κάπτευν καὶ κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἦσαν ἀκριβέστατοι.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἀκόμη τῶν Ἑλλήνων καὶ μάλιστα, ἀρχαιότερον, τῶν Χαλδαίων ἀστρονόμων μεγάλη συζήτησις διεξάγεται περὶ τοῦ πῶς γεννῶνται νέοι ἀστέρες. Διότι ἀροῦ ὑπάρχει καὶ τῶν ἀστέρων παρακμὴ καὶ τέλος, βεβαίως ὑπάρχει καὶ γέννησις νέων ἀστέρων. Πῶς λοιπὸν προκύπτουν οἱ νέοι ἀστέρες; Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐπιστεύετο ὅτι οἱ νεκροὶ ἀστέρες ἐρχόμενοι εἰς σύρραξιν μετὰ οὐράνιον τι σῶμα ἢ διαπερώμενοι ὑπὸ νεφελοειδοῦς τινὸς μάζης, ἀνάπτουν καὶ ἀποκτοῦν θερμοκρασίαν ἱκανὴν νὰ τοῖς δόσῃ τὴν λαμπρότητα, ἡ ὁποία μᾶς ἐκπλήττει. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἐξηγεῖτο ἡ ἐμφάνισις νέων ἀστέρων. Ἀλλ' οἱ μαθηματικοὶ ἀναλύοντες τὰ γεγονότα, ἀνέτρεψαν τὴν θεωρίαν ταύτην. Ἀπέδειξαν ὅτι ἡ ἐκπλήττουσα ἡμᾶς λαμπρότης ἀν προήρχετο ἐκ τῶν προ-

ειρημένων λόγων ἔπρεπε νὰ διαρκέσῃ αἰῶνας, δὲν διαρκεῖ ὁμως εἰμὴ ὀλίγιστα ἔτη.

Πῶς συμβαίνει γηραιὸς ἀστὴρ γιγαντιαίων διαστάσεων νὰ μεταμορφώ- νεται φυσικώτατα εἰς νεφέλην, ὅταν ἡ ἐσωτερικὴ του θερμοκρασία φθάσῃ εἰς ὠρισμένον τι σημεῖον ἢ οὐσία τοῦ ἀστέρος μεταβάλλεται εἰς ἀεριώδη μάζαν. Ὁ Κλεμάν Ροαγὲ ἀπέδειξεν ὅτι αὐτὸ συμβαίνει διότι ἡ ἐσωτερικὴ θερμοκρασία ἐνὸς σώματος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν σχέσιν τῆς μάζης του πρὸς τὴν ἐπιφανείαν του. Τὸ σημειωτέον ἐνταῦθα εἶνε ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν διὰ τῆς μεταμορφώσεως ἀποθνήσκει ὁ γηραιὸς ἀστὴρ, ἐκ τῆς οὐσίας τῆς ἐμπεριεχομένης εἰς τὴν προκύπτουσαν νεφέλην γεννᾶται νέος ἀστὴρ. Παράδειγμα ὁ Ὠρίων, ὁ ὠραιότερος τῶν ἀστέρων τοῦ στερεώματος. Ὁ Ὠρίων καταλαμβάνει ἐπιφανείαν ἢ ὁποῖα εἶνε κατὰ 330 ἑκατομμύρια φορές μεγαλειτέρα τῆς ἐπιφανείας τῆς ἐμπεριεχομένης εἰς τὴν τροχιάν μας περὶ τὸν Ἥλιον. Ἐκ τοῦ ἀστερώδους πρωτοπλάσματος τοῦ Ὠρίωνος πολλοὶ νέοι ἀστέρες ἔχουν γεννηθῆ. Ὁ περιώνυμος ἀστρονόμος καὶ διαπρεπὴς κοινωνιολόγος Bickerton, τὸ παρελθὸν θέρος μοῦ ἔδωκε μακρὰς διασαφήσεις τῆς πρό τινος δημοσιευθείσης θεωρίας του περὶ γεννήσεως νέων ἀστέρων, μοῦ ἔκαμε δὲ καὶ τὴν τιμὴν νὰ δόσῃ δύο διαλέξεις περὶ τοῦ θέματος τούτου εἰς ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ἐν Λονδίνῳ οἰκίας μου. Κατόπιν ὁ Βίκερτον ἀνέπτυξε τὴν θεωρίαν του ἐνώπιον τῶν μελῶν τοῦ Βασιλικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Βρεταν-

νικῆς Ἀστρονομικῆς Ἑταιρείας. Ἡ θεωρία του εἶνε ὅτι κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν πιθανότητων, σχεδὸν πᾶσα σύγκρουσις ἀστέρων εἶνε κατ' ἀνάγκην λοξοειδής. Συνεπεία τῆς λοξοειδοῦς συρράξεως, ἡ ἀμοιβαία προσβολὴ τῶν συγκρουομένων ἀστέρων δὲν εἶνε πλήρης, ἀλλὰ μερικὴ. Ὡς ἐκ τούτου τεμάχια τῶν δύο συγκρουομένων Ἥλιων ἀποσπῶνται ἀπὸ αὐτούς, καθιστάμενα δὲ τρομακτικῶς θερμά, ὡς ἐκ τῆς αἰρνηδίας μεταμορφώσεως τῆς κινήσεως καὶ θερμότητος, συγχωνεύονται εἰς νέον, τρίτον οὐράνιον σῶμα καταπληκτικῆς λαμπρότητος, ἐνῶ οἱ δύο τραυματῆαι ἥλιοι ἀντιπαρέρχονται μεταμορφόμενοι ἴσως εἰς διπλοῦν ἀστέρα.

Ἐρευνῶν βραδύτερον τὰ φαινόμενα τὰ ὁποῖα κατ' ἀνάγκην παρουσιάζονται ὑπὸ τὰς περιστάσεις ταύτας καὶ ἀναλύων τὰ ἀποτελέσματα τὰ ἐπιτυγχανόμενα ἀπὸ φασμασκοπικὰς παρατηρήσεις, ὁ Βίκερτον ἔλυσεν ὅλας τὰς ἀπορίας αἱ ὁποῖαι μέχρι τοῦδε παρέμειναν ἄλυτοι, καὶ τὰς ὁποίας δὲν ἀναφέρω ἐνταῦθα διὰ νὰ ἀποφύγω τὸ ἄγαν τεχνικὸν καὶ ἐπιστημονικὸν τοῦ λεκτικοῦ.

Συγκρούσεις Ἥλιων οὐδέποτε λείπουν, ἐπομένως νέοι ἀστέρες ἐξακολουθητικῶς γεννῶνται, ἐξ οὗ ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ Σύμπαν δὲν ἔχει τέλος, ὅπως δὲν ἔσχεν ἀρχήν. Ὁ νόμος τῆς μεταμορφώσεως εἶνε ἡ ἐγγύησις τῆς αἰωνίας ζωῆς, καὶ ὅ,τι ἀληθεύει ἐν τῇ καθόλου φύσει, ἀληθεύει καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ἐγγύησις κοινωνικοῦ μέλλοντος εἶνε ἡ κοινωνικὴ μεταμόρφωσις πρὸς τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ ἀφῆρᾷ πᾶσα μας δρᾶσις.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ Ο ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ

“Ολοι σήμερα γνωρίζουν τι σημαίνει κυττάριον και ούκ ὀλίγοι ποῖα τὰ θαυμάσια τὰ ὅποια συνδέονται με αὐτό. Τὸ κύτταρον ἢ ἀπείρως μικρὰ αὐτὴ ποσότης ὕλης, ἢ ὅποια καλεῖται πρωτόπλασμα, εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀόρατος, ἀλλὰ δι’ ἐπιστημονικῶν μέσων ἐρευνωμένη φαίνεται ἰσοειδῆς με πυρῆνα στερεώτερον εἰς τὸ κέντρον. Λυτὸ τὸ πανελάχιστον κύτταρον εἶνε ἐν τούτοις ἡ πηγὴ παντός ὅ,τι βλέπομεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εἰς αὐτὸ μάλιστα ὀφείλεται μέγα μέρος τοῦ φλοιοῦ τῆς σφαιρας ἐπὶ τῆς ὁποίας κατοικοῦμεν. Ἀπὸ αὐτὸ ἐπήγασεν ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Σαιξπήρου, τοῦ Μωϋσῆ, τοῦ Σωκράτους, τοῦ Οὐγκώ, τοῦ Γκαῖτε, τοῦ Ἰμερσον. Ὀλόκληρος ὁ βίος μας πνευματικὸς καὶ ὕλικὸς ἔχει τὴν ἀρχὴν του ἀπὸ αὐτὸ τὸ κύτταρον καὶ εἰς αὐτὸ πράγματι περιέχεται. Καὶ τοι πανελάχιστον, ὅταν καλὰ ἐρευνηθῆ ἀποκαλύπτεται πολυπλοκώτατον. Τὸ πρωτόπλασμα ἀπὸ τὸ ὅποῖον συνίσταται φαίνεται εἰς ἀέναον κίνησιν, κέκτηται δὲ θαυμασίας δυνάμεις, ἡ ζωὴ ὅμως τοῦ κυττάρου καὶ κατὰ συνέπειαν ἢ ἀνάπτυξις του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν πυρῆνα. Ἐκαστον κύτταρον ἔχει ἰδίαν αὐτοτελεῆ καὶ ἀνεξάρτητον ὑπαρξιν. Ἐὰν κοπῆ εἰς πολλὰ τεμάχια, ἕκαστον ἀπὸ αὐτὰ τὰ τεμάχια ἀρκεῖ νὰ ἔμεινεν ἐντὸς αὐτοῦ μέρος τοῦ ἀρχικοῦ πυρῆνος, τοῦ περιεχομέ-

νου εἰς τὸ κοπὲν κύτταρον, αὐξάνει καὶ με τὸν καιρὸν γίνεται τέλειον κύτταρον. Ἐὰν ὅμως δὲν ἔμεινεν ἶχνος τοῦ ἀρχικοῦ πυρῆνος, ὅσον μεγάλη καὶ ἂν εἶνε ἡ ποσότης τοῦ πρωτοπλάσματος, ἐντὸς ὀλίγου ἀποθνήσκει. Ὡστε λοιπὸν εἰς τὸν πυρῆνα τοῦ κυττάρου κρύπτεται τὸ μέγα μυστήριον τῆς ζωῆς καὶ ἡ σύμπασα ἐξέλιξις. Πόθεν προῆλθε τὸ κύτταρον; Μερικοὶ ἐπιστήμονες ὡς ὁ Κέλβιν καὶ ὁ Χελμχότς διατυπώνουν τὴν θεωρίαν ὅτι τὸ σπέρμα τῆς ζωῆς τὸ ἔφερε κάποιος μετεωρίτης ἢ ἀερόλιθος λεγόμενος ἐξ ἐκείνων οἱ ὅποιοι πίπτουν ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιραν προερχόμενοι ἐξ ἄλλου πλανήτου. Κατόπιν τὸ σπέρμα αὐτὸ ἐξηπλώθη εἰς ὅλην τὴν σφαιραν μας. Ἀλλὰ τὸ διάστημα μεταξύ τῶν πλανητῶν εἶνε τόσοσ τρομακτικὰ ψυχρὸν, ὡστε εἶνε ἀδύνατον σπέρμα ζωῆς νὰ διατηρηθῆ διὰ τοῦ διαστέρου αἰθέρος. Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς δὲν δύναται νὰ συλλάβῃ τὴν ἰδέαν τοῦ τρομακτικοῦ ψυχους τὸ ὅποῖον ὑπάρχει μεταξύ τῶν ἀστέρων. Ἀλλὰ καὶ ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι σπέρμα ζωῆς ἠδύνατο νὰ ἀνθέξῃ αὐτὸ τὸ ψῦχος, πάλιν εὐρισκόμεθα ἐνώπιον τοῦ προβλήματος πῶς προέκυψε τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς. Ὅλοι οἱ ἐπιστήμονες σήμερα παραδέχονται ὅτι πᾶσα ζωὴ προέρχεται ἀπὸ προηγουμένην ζωὴν. Πρὸ 50 ἐτῶν πολλοὶ ἐπίστευαν ὅτι δυνατόν νὰ προκύψῃ ζωὴ ἀθρομήτως, ἀλλὰ δὲν

ἀπεδείχθη τοιοῦτον τι. Ἴν τούτοις εἶνε βέβαιον ὅτι ὁ Βασιτιάν ἀπέδειξεν ὅτι δύναται νὰ προκύψῃ ζωὴ ἀπὸ ἀψυχον ὕλην. Ἀλλὰ τὸ μυστήριον δὲν εἶνε ὁ τρόπος τῆς προελεύσεως τῆς ζωῆς. Τὸ μυστήριον εἶνε αὐτὴ αὐτὴ ἡ ζωὴ.

Ὁ Χαϊκελ λέγει ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἀπολύτως ἀπὸ τὸν ἐγκέφαλον, ἀλλὰ ἅπαξ γνωρίζομεν τί ἐστὶ κύτταρον, ἡ θεωρία τοῦ Χαϊκελ πίπτει, διότι ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀνθρώπου τὰ ὅποια ἀποκαλοῦμεν ψυχὴν— ἀγάπη, συγκίνησις, πόθος, αὐτοθυσία— εὐρίσκονται εἰς τὸ κύτταρον. Ἡ θέλησις δὲν εἶνε προϊόν τοῦ ἐγκεφάλου διότι ἔχει ἐκδηλωθῆ πολὺ πρὶν ὑπάρξῃ ἐγκέφαλος.

Ὅλας τὰς λειτουργίας τῆς ζωῆς τὰς εὐρίσκομεν εἰς τὸ κύτταρον ἐκτελουμένας ὅπως ἐκτελοῦνται παρ' ἡμῖν. Μάλιστα εὐρίσκομεν εἰς αὐτὸ καὶ τὴν αὐτὴν ἐκδήλωσιν σκοποῦ καὶ βουλήσεως, τὴν αὐτὴν ἀνταπόκρισιν πρὸς ἐξωτερικὰς διακεντήσεις, ὥστε ὅλα αὐταὶ αἱ ιδιότητες φαίνεται ὅτι εἶνε σύμφυτοι μετὰ τὴν ζωὴν αὐτὴν καθ' ἑαυτήν. Ἡ ζωὴ αὐτὴ καθ' ἑαυτήν φέρει μαζὺ τῆς συμφύτους τὰς ψυχικὰς ιδιότητας. Τὴν ζωὴν ἠμπορεῖ τις νὰ τὴν φαντασθῆ καὶ γιγάντιον ποταμὸν καταλαμβάνοντα ὅλην τὴν Γῆν καὶ τείνοντα νὰ δεσπόσῃ αὐτῆς. Ἡ ζωὴ τείνει διηνεκῶς νὰ ἐκδηλοῦται διὰ τῆς ὕλης καὶ νὰ δεσπόσῃ αὐτῆς. Ἀρχίζει ἀπὸ ἀτελεστάτους ὀργανισμοὺς ὕλης καὶ βαθμηδὸν ἀποκτᾶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πληρεστέραν ἐκδήλωσιν. Ἰδὲς πᾶν ὄν τὸ ὅποιον ἀναπνέει ἐκδηλοῦν-

ται ὅλα αἱ ιδιότητες τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν ψυχὴ. Πανταχοῦ δὲ ἡ ζωὴ κατασκευάζει παντός εἶδους ὄργανα τὰ ὅποια ὑπηρετοῦν τὴν ἀνοδὸν τῆς. Ἴχει τοιοιυτοτρόπως κατασκευάσει τὸν ἐγκέφαλον ὅπως ἔχει κατασκευάσει τὰ λέπια τῶν ἰχθύων καὶ τὰ παντοειδῆ μέλη τῶν διαφόρων ζώων. Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τὸ ἐργαλεῖον τὸ ὅποιον ἡ ζωὴ κατασκεύασε διὰ νὰ ἐκδηλώσῃ τὰς δυνάμεις τῆς καὶ τοὺς σκοπούς τῆς. Δὲν εἶνε τέλειον ἐργαλεῖον, ἀλλ' εἶνε τὸ τελειότερον ἐξ ὅλων τῶν ἐργαλείων τὰ ὅποια μέχρι τοῦδε ἔχει κατασκευάσει ἡ ζωὴ, ἀναμιφθόλως δὲ μέλλει νὰ κατασκευάσῃ τελειότερον ἐργαλεῖον. Λέγω ὅτι ὁ ἐγκέφαλος δὲν εἶνε τέλειον ἐργαλεῖον, διότι δὲν θὰ ἦτο δυνατόν διὰ μόνου τοῦ ἐγκεφάλου νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀναπτύξεως εἰς τὸ ὅποιον ἐφθάσαμεν. Ἴχρειάσθη νὰ διαμορφωθῆ καὶ τὸ μέσον τῆς γλώσσης. Ἄνευ τῆς γλώσσης θὰ εἴμεθα ἀκόμη πολὺ ὀπίσω. Ἴννοῶ ὅτι θὰ ἦτο πολὺ ὀλιγώτερον ἐκδηλωμένη ἡ ζωὴ δι' ἡμῶν. Διότι σημειωτέον ὅτι καὶ ἐὰν ἔλειπεν ἡ γλῶσσα, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἦτο ἡ αὐτὴ. Ἡ ἐκδήλωσις τῆς μόνον θὰ ἦτο ὀλοτελής. Καὶ ὁ ἐγκέφαλος ἐὰν ἔλειπε, θὰ ἔλειπε μόνον τὸ μέσον τῆς ἐκδηλώσεως, ἀλλ' ὄχι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ψυχὴ. Ἀναμιφθόλως, ὅταν ἡ ζωὴ ἐκπληρώσῃ τὸν μέγαν σκοπὸν τῆς—τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐκδηλωθῆ πλήρης, δὲν θὰ ἔχη ἀνάγκην ἐργαλείων ὡς ὁ ἐγκέφαλος, καὶ θὰ δύναται ἀδιστακτῶς νὰ τὰ ἐγκαταλείψῃ. Ἡ ζωὴ εἶνε ἀνεξάρτητος τῆς ὕλης.

ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΖΩΝΤΩΝ*

Ἰκτάκτου ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος εἶνε αἱ πρόσφατοι ἐρευναι τοῦ κ. Ἑκτορος Δυρβίλλ καὶ τὰ πειράματα αὐτοῦ πρὸς ἐμφάνισιν εἰδώλου ἀκριβῶς ὁμοίου μετ' ὠρισμένον πρόσωπον ζῶν. Τὰς ἐρέυνας του καὶ τὰ πειράματά του ὁ κ. Δυρβίλλ συνεσωμάτωσεν εἰς ἓνα τόμον ἐκδοθέντα ὑπὸ τὸν ἄνωθι τίτλον, καὶ τὸ ἔργον ἐβραβεύθη διὰ χρυσοῦ μεταλλίου. (*) σπουδαστῆς τοῦ συγγράμματος τούτου δύναται, ἄνευ προηγουμένης πείρας, νὰ παραγάγῃ τὰ γνωστὰ φαινόμενα τῆς τηλεπαθείας, τῆς ψυχοραγείας, τῆς καθαροβλεψίας, τῆς κινήσεως ἀψύχων ἀντικειμένων ἄνευ κινητηρίου μέσου κλπ.

Πῶς προκύπτει τὸ φάντασμα ζῶντος ἀνθρώπου; (*) συγγραφεὺς ἐξηγεῖ λέγων: Ἡ ζωτικότης τοῦ ὑπνωτιζομένου ἀκτινοβολεῖ περίξ τοῦ σώματός του· ὅταν ἡ ὑπνωσις φθάσῃ εἰς κάποιον βαθμόν, ἡ ἀκτινοβολοῦσα ζωτικότης συμπυκνοῦται ἀριστερὰ τοῦ ὑπνώττοντος καὶ διαμορφώνει τὸ εἶδωλόν του· ὅλη ἡ ζωτικότης του ἐνοικεῖ ἐντὸς τοῦ φαντάσματος· τὸ φάντασμα αὐτὸ δὲν εἶνε ὁρατὸν εἰς ὅλους ἐπιδέχεται ὅμως φωτογράφησιν. Ἰσχυρομέν λοιπὸν δύο δεδομένα ἐνταῦθα. Μετάθεσιν τῆς ζωτικότητος ἀπὸ τοῦ ὕλικου σώματος εἰς τὸ εἶδωλον καὶ

(*) Les Fantômes des Vivants, par Hector Durville, prix 5 francs.

Μέγας ἢ ἀγαθὸς εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις προσπαθεῖ νὰ τελειοποιῇ ἑαυτὸν· εὐδαίμων εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις αἰσθάνεται ὅτι τελειοποιεῖ ἑαυτὸν.

Σωκράτης

ἀντικειμενικὴν ὑπαρξιν τοῦ εἰδώλου ἀφοῦ ἡ φωτογραφικὴ πλάξ τὸ ἀναπαριστᾷ. Ἐκ τούτου προκύπτει ἡ πειραματικὴ βεβαιότης, ὅτι ὁ ἀνθρώπος σύγκεται ἀπὸ δύο στοιχεῖα, τουτέστι τὸ ὕλικόν σῶμα καὶ τὸ φάντασμα του καὶ ὅτι ἅμα τὸ φάντασμα συμπυκνωθῆ, ἔξω τοῦ ὕλικου σώματος, τὸ ὕλικόν σῶμα ἀπομένει ἀναίσθητον.

Ἴν ἀπὸ τὰ συμπεράσματα τῆς ἐρεύνης ταύτης εἶνε ὅτι τὸ εἶδωλον ἀφοῦ περιέχει ὅλην τὴν αἴσθησιν καὶ ζωτικότητα τοῦ προσώπου κέκτηται καὶ ὅλας τὰς δυνάμεις του, τὰς ὁποίας ἡμπορεῖ νὰ ἐξασκῆ ἐπὶ τῆς ὕλης τοῦ περιβάλλοντος, καίτοι ὄχι τόσον ὀριστικῶς ὅπως ὅταν δὲν εἶνε ἐξωτερικευμένον ἀπὸ τὸ ὕλικόν σῶμα. (*) κ. Δυρβίλλ ἰσχυρίζεται ὅτι κατώρθωσε πολλάκις νὰ ἐξωτερικεύσῃ τὸ φάντασμα προσώπου εὐρισκομένου εἰς μεγάλην ἀπόστασιν μακρὰν τῆς ἐμφανίσεως. Ἴτερον συμπέρασμα εἰς τὸ ὁποῖον προβαίνει εἶνε ὅτι ἀφοῦ τὸ εἶδωλον ἐνεργεῖ ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀναίσθητου σώματος, ἔπεται ὅτι ἐὰν τὸ πρόσωπον ἀποθάνῃ, τὸ εἶδωλον θὰ ἐξακολουθῆ νὰ ἐνεργῆ τοῦθ' ὅπερ εἶνε ἐπιστημονικὴ ἀπόδειξις, ἰσχυρίζεται, τῆς ἀθανασίας τοῦ ἐγώ.

Τὸ βιβλίον εἶνε καλλιτεχνικώτατα τυπωμένον καὶ κοσμεῖται ὑπὸ 42 εἰκόνων.

Ὅταν οἱ πλούσιοι θεραπευθοῦν ἀπὸ τὴν γη-δαίαν φιλοδοξίαν τοῦ θησαυρίζειν, τότε οἱ φιλόσοφοι θὰ εὐρίσκουν τὰ μέσα νὰ διαδίδουν τὰς ἰδέας των.

Σπένσερ

Ε. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ Κ. Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Μ Α Κ Ρ Ο Β Ι Ο Τ Η Σ *

Ἴτερον βιβλίον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐκδότου, γραφέν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Δυρβίλ, εἶνε τὸ περὶ μακροβιότητος. Ὁ συγγραφεὺς ἰσχυρίζεται ὅτι τὰ γῆρας ἔχει ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ νόσου τῆς ὁποίας τὴν πρόθεον δυνάμεθα νὰ σταματήσωμεν συμμορφούμενοι εἰς ὠρισμένους κανόνας. Ἡρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου ἀριερόνει δέκα ἑννέα κεφάλαια ἐξετάζοντα τὸν σκοπὸν τοῦ βίου, τὰ μυχιολογικὰ μέσα πρὸς παράτασιν τῆς ζωῆς, τὸ ζήτημα τῆς τροφῆς, τοὺς λόγους τοῦ γήρατος, τὰ ἀποτελέσματα τῆς πολυφαγίας, τὰ πλεονεκτήματα τῆς καρποφαγίας, τὴν σπουδαιότητα τῆς μασήσεως, τὰ συμπτώματα τοῦ ἀρθριτισμοῦ, τὴν δίαιταν τῆς μακροβιότητος.

Τὸ γενικὸν του συμπέρασμα εἶνε ὅτι ἡ πλήρης ἰσορροπία εἶνε ὁ ἀπαραίτητος ὅρος τῆς εὐδαιμονίας. Νευρώσεις, φρενοβλάβειαι καὶ ἐγκλήματα εἶνε συνέπειαι ἐγκεφαλικῆς δηλητηριάσεως.

(*) L' Art de vivre Longtemps, par Docteur Gastor Durville, prix 2 f. 30. Éditeurs M. M. Hector et Henri Durville, 23 Rue Saint Merri? Paris.

Ὁ περιπεσὼν εἰς ἐγκεφαλικὸν δηλητηριασμὸν βλέπει οὕτως εἰπεῖν τὰ πράγματα ἀνεστραμμένα. Ὡς ἐκ τῶν ψευδῶν συνθηκῶν τοῦ βίου, ὡς ἐκ τῆς σφαλερᾶς διαίτης, ὡς ἐκ τῆς ἐκτροχιάσεως τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν ἰδεῶν, οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι πάσχουν ἐξ ἐγκεφαλικοῦ δηλητηριασμοῦ. Ἄν κρίνη τις ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ περισσότεροι βλέπουν τὰ πράγματα ἀνάποδα ἀφοῦ ἐπιδιώκουν ἀκριβῶς ὅ,τι ἀντίκειται εἰς τὴν εὐδαιμονίαν των, ὁ συγγραφεὺς θὰ ἔχη δίκαιον λέγων ὅτι οἱ περισσότεροι πάσχουν ἀπὸ ἐγκεφαλικὸν δηλητηριασμὸν. Ἐίνας ἀπὸ τοὺς πρώτους ὅρους τῆς εὐδαιμονίας ἐγκείται εἰς τὴν ἀκεραιότητα τοῦ κρίκου, ὁ ὁποῖος συνδέει τὸν ἄνθρωπον μὲ τὴν Φύσιν. Ἄμα ὁ κρίκος αὐτὸς καταστραφῆ ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε πλέον εἰς θέσιν νὰ διακρίνη τὸ συμφέρον του, δὲν ἀντιλαμβάνεται ποία ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν του. Διὰ τοῦτο ἀποθνήσκει πρόωρος κατόπιν ζωῆς ἀτελοῦς καὶ ἐστερημένης παντὸς κάλλους καὶ παντὸς ὑψηλοῦ.

ΤΟ ΑΔΕΛΦΙΚΟΝ ΕΝΣΤΙΚΤΟΝ

(1) κόσμος ἔχει πολλὰς περιέργους πεποιθήσεις αἱ ὁποῖαι εἶνε τυρλαί, ἀδικαιολόγητοι καὶ ἀκατανόητοι. Μία ἐξ αὐτῶν εἶνε ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἢ κακοὶ ἢ καλοὶ. Ἀλλὰ μολαταῦτα εἶνε βέβαιον ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος κατὰ πάντα καλός, οὔτε ἄνθρωπος κατὰ πάντα κακός. Πλὴν τούτου ὁ ἄνθρωπος διηνεκῶς μεταβάλλεται καὶ

ἢ καλωσύνη του καὶ κακωσύνη του κυμαίνεται ἀναλόγως τῶν ἐπιδράσεων τοῦ περιβάλλοντος. Ἴππειτα ὁ κόσμος δὲν παραδέχεται ὅτι κακὸς ἄνθρωπος δύναται νὰ μεταβληθῆ καὶ γίνῃ καλός. Ἡ ἀκαμψία αὕτη τῆς κοινῆς γνώμης εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο εἶνε ἀξιοθρήνητον ἐμπόδιον εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν πολλῶν ἐγκληματικῶν ἰδίαςυγ-

κρασιών και έξηγει διατί τό ποινικόν σύστημα και τό σύστημα τών φυλακών έχει ναυαγήσει πανταχοῦ τοῦ πολιτισμοῦ. Έχομεν καταργήσει βεβαίως τά βασανιστήρια ὡς μέσα τιμωρίας, ἀλλά δέν παραδεχόμεθα, ὅτι ὁ καταδικασθεῖς ἐπί ἐγκλήματι εἶνε δυνατόν ν' ἀλλάξη. Τό σύστημα τών φυλακῶν εἶνε πολυδάπανος θεσμός χρησιμεύων νά καθιστᾷ τοὺς ἐν μέρει κακοὺς πολὺ χειρότερους και τοὺς ἐν μέρει καλοὺς ἀπελπιστικῶς κακοὺς. Ἐκατομμύρια δαπανῶμεν κατ' ἔτος διὰ τήν λειτουργίαν αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ, και ὁμῶς τό οὐσιῶδες μένει ἐκεῖ ὅπου ἦτο ἀνέκαθεν. Δέν ἀνεμορφώσαμεν τόν ἐγκληματίαν, διότι δέν παραδεχόμεθα ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀλλάζει. Τό ποινικόν μας σύστημα κατήντησεν εἰς τοιοῦτον βαθμόν ἀτελεσφόρητον ὥστε ἤμπορεῖ τις νά εἶπῃ, ὅτι πᾶσα καταδίκη εἶνε θανατικὴ καταδίκη.

Δυσὶν θάτερον, ἢ οἱ ἐγκληματίαι πρέπει νά ἐξοντωθοῦν ἀφοῦ εἶνε ἀδιόρθωτα κακοποιᾶ στοιχεῖα, ἢ, ἀφοῦ κλίνομεν νά πιστεύσωμεν ὅτι κατὰ μέγα μέρος ἡ κοινωνία δημιουργεῖ τοὺς ἐγκληματίας, και ὅτι ἡμεῖς τρόπον τινά εἴμεθα ὑπεύθυνοι διὰ τήν ἐγκληματικότητα, πρέπει νά ἐξοντωθοῦν ὄχι οἱ ἐγκληματίαι, ἀλλ' αἱ φυλακαὶ και ἀντ' αὐτῶν νά ἐγερθοῦν ἰδρύματα ἐπιστημονικᾶ ἀποσκοποῦντα εἰς τήν ἀναμόρφωσιν ἀτελῶν ὄντων.

Ὅπως πολὺ σοφῶς εἶπεν ἕνας μέγας Ἀμερικανὸς δικαστῆς «Δικαιοσύνη δέν δύναται νά ὑπάρξῃ ἄνευ ἀγάπης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων». Τί δὲ σημαίνει ἀγάπη; Καλλιέργεια τοῦ ἀδελφικοῦ ἐνστικτοῦ, ἀπαντᾷ ἕτερος σοφός τῆς ἀγ-

γλοσαξωνικῆς φυλῆς· τό μέλλον έχει τὰς βάσεις του εἰς τήν ἀγάπην. Αὐτό εἶνε τό πνεῦμα προσφάτου ἀγγλικοῦ βιβλίου συγγραφέντος ὑπὸ τοῦ κ. Χόπκινς, ὁ ὁποῖος έχει ἐπισκεφθῆ και μελετήσῃ ὅλας τὰς φυλακάς τοῦ κόσμου. Τό συμπέρασμα, εἰς τό ὁποῖον κατέληξεν ἐκ τῆς ἐρεύνης ταύτης εἶνε, ὅτι εἰς τό μέλλον οἱ ἄνθρωποι θά ἐπινοήσουν ποινικόν σύστημα βασιζόμενον ἐπί τῆς ἀγάπης· λέγει δὲ και ἀναφέρει γεγονότα, ὅτι ὅπου ἔγινε τό πείραμα τοῦ ἀδελφικοῦ ἐνστικτοῦ, ἐθροιάμβευσεν. «Ἢμπορεῖς», λέγει, «νά κλειδώσῃς ἐν κτήνος και νά κανονίσῃς πᾶσαν σου τήν στάσιν ἐκ τῆς ἐντυπώσεως, ὅτι ἔχεις νά κάμῃς μέ ἐν κτήνος ἀλλά ἐάν δέν θέσῃς εἰς χρῆσιν τό ἀδελφικόν ἐνστικτον, δέν θά ἤμπορέσῃς νά μεταβάλῃς αὐτό τό κτήνος και νά τό κάμῃς ἄνθρωπον». Δέν έχει τις παρά νά διαβάσῃ αὐτό τό μοναδικόν βιβλίον περὶ ποινῶν διὰ νά πεισθῆ, ὅτι ἡ μόνη πραγματικὴ και τελεσφόρος δύναμις εἰς τὰ ἀνθρώπινα εἶνε ἡ ἀγάπη. Πολὺ ἀληθές εἶνε τό ὑπὸ τῆς Γεωργίας Σάνδη λεχθέν, ὅτι ὁσάκις ὁ ἄνθρωπος ἐποδοπάτησε τό ἀδελφικόν ἐνστικτον εἶδεν ἐνώπιόν του τοὺς ναοὺς του κρημιζομένους, τὰς κοινωνίας του ἀποσυντιθεμένας, τήν διάνοιάν του κλονιζομένην, τόν χαρακτήρα του ἐκφραυλιζόμενον».

Ἀπὸ τὰς φυλακάς τοῦ πολιτισμοῦ μας, λέγει ὁ συγγραφεύς, ἀφῆ-ρέθησαν τὰ βασανιστήρια, ἀλλά οὔτε ἡ Σοφία οὔτε ἡ Ἀγάπη εἰσῆλθον εἰς αὐτάς. Ὁ κατάδικος, ὁ ἀναμφισβήτητος αὐτός ἀδελφός μας, τόν ὁποῖον σὺ και ἐγὼ ἐκλειδώσαμεν και ἀπεμακρῦ-

ναμεν ἀπὸ πᾶσαν ἀνθρωπίνην συμπάθειαν, εἶνε φορτίον μας, διότι εὐθινομέθα δι' αὐτόν. Μολαταῦτα τὸν συντρίβομεν, τὸν σκληρύνομεν καὶ τὸ ἀπάνθρωπον αὐτὸ ἔργον μᾶς στοιχίζει ἑκατομμύρια κατ' ἔτος.

Ἴδαν δὲ θέλωμεν νὰ εἰμεθα εἰλικρινεῖς καὶ εὐθεῖς, σὺ καὶ ἐγὼ ἢμποροῦμεν ἄρα γε νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡ ἠθικὴ διαφορὰ ἢ ὑπάρχουσα μεταξὺ αὐτοῦ τοῦ ἀποκλήρου καὶ ἡμῶν εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φοβερὰν καὶ ἀνήλεθ' διαφορὰν, τὴν ὁποῖαν

ἔχομεν δημιουργήσει μεταξὺ τῶν συνθηκῶν τῆς φυλακίσεώς του καὶ τῶν συνθηκῶν τῆς ἐλευθερίας μας; Δὲν τολμῶμεν νὰ τὸ εἰπώμεν αὐτό. Οἱ περισσότεροι τῶν καταδίκων εἶνε θύματα εἴτε τῆς ἀνεχειας εἴτε τοῦ ἀλκοολισμοῦ. Οὕτως ἀφόρητος εἶνε ἡ σκέψις, ὅτι οἱ ἡμίσεις τῶν εὐρισκομένων εἰς τὰς φυλακὰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν εὐρίσκονται ἐκεῖ δικαίως, οἱ δὲ ἄλλοι ἡμίσεις ὑποβάλλονται εἰς συνθήκας τραχείας καὶ ἀπάνθρωπους, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἐξοντόνουν.

Ρ Ε Υ Σ Τ Ο Σ Α Η Ρ

Ἰθαύμασα πρό τινας ἐν Λονδίῳ ἰδὼν καθηγητὴν κρατοῦντα μεγάλην φιάλην πλήρη ρευστοῦ ἀέρος καὶ χύνοντα αὐτὸν ὡσανεὶ ἔχυνε σαμπάνιαν. Τὸ μάθημα ἦτο περὶ «παγωμένων κόσμων» καὶ τὰ πειράματά του ἐξοικονίζον τὰς συνεπειὰς τοῦ ὑπερβολικοῦ ψύχους. Ἐπὶ μίαν ὥραν ὁ ἤρεμος μετριοφρων γηραιὸς καθηγητὴς ὁ ὁποῖος ἐν τῇ ἡσυχίᾳ τοῦ χειμῆος του ἔχει ἐξερευνήσει τὰς σφαῖρας τῶν παγετῶν πληρέστερα οἰουδήποτε ἡρωϊκοῦ ἐξερευνητοῦ τῶν πόλων, ἐτήρει τοὺς ἀκροατὰς του ὑπὸ διηνεκῆ γοητείαν χύνων δίκην ὕδατος τὸν ρευστὸν ἀέρα ἀπὸ τῆν φιάλην εἰς διάφορα ποτήρια καὶ κύπελλα. Ἴν πρῶτοις ἐξοίκονισε τὴν μεγίστην διαφορὰν μεταξὺ τῆς θερμοκρασίας τοῦ ὑγροῦ ἀέρος καὶ τῆς θερμοκρασίας τοῦ δωματίου χύνων ὀλίγον ἐπὶ μεγάλου ἀβαθοῦς μεταλλίνου ἀγγείου. Ἀκριβῶς ὅπως ρανίδες ὕδατος πίπτουσαι ἐπὶ θερμοτά-

της σόμπας τρέχουν ὡς ὑδράργυρος οὕτω καὶ αἱ ρανίδες τοῦ ρευστοῦ ἀέρος ἔτρεχον ἐπὶ τοῦ μεταλλίνου ἀγγείου, διότι τὸ ἀγγεῖον αὐτό, καίτοι ἐντελῶς ψυχρὸν ἦτο ὡς θερμοτάτη σόμπα ἐν συγκρίσει μὲ τὸν ρευστὸν ἀέρα. Κατόπιν ἐδημιούργησε τεχνητὰ νέφη καὶ τεχνητὸν χιονοστρόβιλον. Ἐντὸς λεκάνης πλήρους ὕδατος ἔρριψε ὀλίγας σταγόνας ρευστοῦ ἀέρος. Πάραυτα ἠγέρθη ἐκ τῆς λεκάνης πυκνὸν νέφος λευκόν, εἰς τρόπον ὥστε οἱ μαθηταὶ ἠδύναντο νὰ ἐπιβλέψουν ἀνωθεν τῆς νεφέλης ταύτης ἀκριβῶς ὅπως ὁ ἀεροπόρος ἐπιβλέπει τὰς φυσικὰς νεφέλας. Ἰὶς τὴν τεχνητὴν νεφέλην παρετηρήθησαν καὶ ψεκάδες χιόνος, ἐπὶ δὲ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος ἔπλεον μικρὰ τεμάχια πάγου. Κατόπιν ἔκαμε πειράματα στερεοποιήσεως ἀερίων διὰ μεγίστου ψύχους, καὶ ἔδειξε τὰ περιεργα ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα μέγα ψυχὸς ἐπιφέρει ἐπὶ διαφορῶν οὐσιῶν.

Ἐβύθισε εἰς τὸν ρευστὸν ἀέρα μίαν σφαῖραν ἀπὸ καουτσούκ καὶ κατόπιν τὴν ἐξήγαγε. Δὲν ἦτο πλέον σφαῖρα ἀπὸ καουτσούκ διότι κατέρρευσε ἀπὸ τὰς χεῖρας του ὡς μία δρᾶξ συντριμμένης πορσελάνης. Λύγὸν ὑποβλήθην

εἰς ὁμοῖον λουτρὸν ἐντὸς τοῦ ρευστοῦ ἀέρος, κατέστη φωτεινόν. Οἱ λαμπτήρες τοῦ δωματίου ἐσβέσθησαν διὰ νὰ γίνῃ τὸ δωματίον σκοτεινόν. Τὸ φωτεινόν ὁμῶς αὐγὸν ἐλαμπεν διαλύον τὸ σκότος!

Ο ΑΠΛΟΥΣ ΒΙΟΣ

Εἰς τὸ παρὸν κοινωνικὸν μας σύστημα δὲν ὑπάρχει οὔτε ἓνας θεσμός, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ καταρρεύσῃ ὡς κατασκευάσμα ἀπὸ παιγνιόχαρτα ἀμέσως ἅμα γίνῃ ἀπόπειρα νὰ διεξαχθῇ ἐπὶ τῇ βάσει στοιχειώδους ἀκεραιότητος καὶ στοιχειώδους ἐντιμότητος.

Ὅλοι οἱ θεσμοὶ μας, ἐκκλησιαστικοί, κοινωνικοί, ἀστικοὶ καὶ πολιτικοὶ βασίζονται ἐπὶ τῆς κενοδοξίας καὶ τῆς πλεονεξίας, καὶ συντηροῦνται διὰ τῆς βίας καὶ διὰ τῆς ἀπάτης. Ὀμιλοῦμεν περὶ πολιτισμοῦ. Τί εἶνε αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς διὰ τὸν ὁποῖον τόσον γαυριῶμεν; Ἀπλούστατα εἶνε ἀνήθικος ἐπιδίωξις ἐξουσίας καὶ χρήματος, ἐπιδίωξις γενομένη διὰ παντοειδῶν μέσων ἀπάτης καὶ ἀσυνειδησίας.

Αὕτῃ ἢ κατάστασις θὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ θὰ ἐπιδεινοῦται ἐνόσω οἱ ἐργάται κοιμῶνται. Οἱ ἐργάται ἀγνοοῦν τὴν ἀξίαν τὴν ὁποίαν κέκτηται ἡ ἐργασία των καὶ δὲν ἔχουν τὴν παραμικρὰν ἰδέαν περὶ τῶν μυθωδῶν ποσῶν τὰ ὁποῖα οἱ κύριοί των, δηλαδή οἱ πλουτοκράται, οἰκειοποιοῦνται ὑπὸ τὸ ὄνομα τόκος κεφαλαίου καὶ νόμιμον κέρδος. Εἶνε ἀδύνατον νὰ διαμεῖνουν οἱ ἐργάται αἰωνίως εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης, ἐκτὸς ἐὰν χάσουν τὸ ἀνθρώπινον λογικόν

καὶ γίνουιν ἐντελῶς ζῶα. Θὰ ἔλθῃ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐξυπνήσουν καὶ θὰ διαμαρτυρηθοῦν κατὰ συστήματος τὸ ὁποῖον τοὺς καταδικάζει νὰ παράγουν ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα δὲν χαίρονται, περὶ τῆς ἀξίας τῶν ὁποίων δὲν ἔχουν ἰδέαν, καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς διανομῆς τῶν ὁποίων εὐρίσκονται εἰς ἀγνοίαν. Εἶνε τερατώδης ἡ καταδίκη αὕτη εἰς ἀέναον μόχθον. Καὶ μόλις ἐξυπνήσουν δὲν θὰ τὴν ἀνεχθοῦν ἔστω καὶ ἐὰν τοῖς ἐξασφαλισθῇ ἀρθρονία χρειωδῶν τοῦ βίου.

Λι ὑλικάι χρεῖαι τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τροφή, στέγη καὶ ἐνδυμασία, ἡ δὲ πείρα ἔχει ἀποδείξει ὅτι ἡ ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου διατηρεῖται ὅταν αὐτὰ τὰ τρία τὰ ἔχη ἐντὸς μέτρου. Ἀμα τὰ ἔχη ὑπέρμετρα πάσχει, καὶ προξενεῖ ἐνδειαν εἰς τοὺς ἄλλους. Ἡ ὑγεία δὲν αὐξάνει διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν τροφίμων ἢ τῶν φορεμάτων. Τὸ περισσεῦον βλάπτει, φέρει σύγχυσιν καὶ ἔχθραν.

Διὰ ποίου τρόπου ἐξασφαλίζονται αὐταὶ αἱ τρεῖς χρεῖαι τοῦ ἀνθρώπου; Ἀμα ἡ κοινωνία μας ἔχη ἀρκετοὺς μυλωθρούς, ἀρτοποιούς, καλλιεργητάς, κτίστας, ξυλουργούς, σιδηρουργούς, ράπτας, ὑποδηματοποιούς, ὑφαντάς, ναυπηγούς καὶ μηχανικούς, καὶ τινὰς ὑποδιαίρεσεις μερικῶν ἀπὸ τὰ στοι-

χειώδη αὐτὰ ἐπαγγέλματα, ἔχει πᾶν ὅ,τι τῆς ἀναγκαιοῦ.

Ἡ λογικὴ λοιπὸν ἀπαιτεῖ ἵνα ἕκαστος ἀπὸ ἡμᾶς ἐκλέξῃ ἓν ἀπὸ τὰ ἄνωθι ἐπαγγέλματα. Κατόπιν τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας του τὰ ἀνταλλάσσει μὲ τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων πολὺ εὐκόλως διὰ χαρτίνων δελτίων διευκολυνόντων τὴν ἀνταλλαγὴν.

Ἡ κοινωνικότης ἀπαιτεῖ νὰ βιοῦν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος διακόσια ἢ τριακόσια άτομα.

Οὐδεμίαν ἄλλην διαρρύθμισιν χρειάζεται διὰ νὰ χαίρωνται οἱ ἄνθρωποι τὰ ἔργα τῶν χειρῶν των. Ἡὰ τὰ χαίρωνται διότι θὰ βλέπουν ὀφθαλμοφανῶς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐργασίας των. Ἡὰ βλέπουν ὀφθαλμοφανῶς ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἀλλήλους, καὶ ὅτι ἡ εὐημερία αὐτῶν καὶ τῶν πλησίον των ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ νὰ ἐκτελῇ ἕκαστος εὐσυνειδήτως τὸ οἰκεῖον τοῦ ἔργου, δηλαδή τὴν οἰκείαν μερίδα τοῦ κοινοῦ ἀπάντων ἔργου. Τί ἄλλο εἶνε δυνατόν νὰ θέλωμεν ἅμα αἰὺλικαί μας χρεῖαι δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἀπλῶς καὶ λογικῶς μᾶς ἐξασφαλίζονται; Τί ἄλλο ἔχει ὁ βίος νὰ μᾶς δόσῃ; Εἶνε καὶ ἄλλα τινα τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀνάγκην. "Ἐχομεν ἀνάγκην τῶν ἀγαθῶν τῆς φιλίας καὶ τῆς ἀγάπης. "Ἐχομεν ἀνάγκην τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως. "Ἐχομεν ἀνάγκην τῶν ἀγαθῶν τῆς γνώσεως καὶ τῆς τέχνης. "Ἐχομεν ἀνάγκην τῶν ἀγαθῶν τῆς διανοήσεως καὶ τῆς ἐπινοήσεως. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ ὁ βίος μᾶς τὰ δίδει ἀδιστακτως καὶ δαφυλῶς ἅμα τὸν διαρρυθμίζομεν κατὰ τὸν ἄνωθι ἀπλοῦν καὶ

λογικὸν τρόπον. Σήμερον δὲν μᾶς τὰ δίδει—δηλαδή δὲν τὰ δίδει εἰμὴ μόνον εἰς ὀλίγους—διότι δὲν εἶνε διαρρυθμισμένος κατὰ τὴν ὡς εἴρηται ἀπλότητα καὶ λογικότητα.

Εἶνε καὶ ἄλλα τινα ἀκόμη τὰ ὁποῖα ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος θέλει. Φιλοδοξία, ὑπερηφάνεια, φιλοπρωτία, δημοτικότης. Αὐτὰ ὅμως εἶνε τεχνικά. "Ἄμα ὁ βίος διαρρυθμισθῇ εἰς ἀπλότητα καὶ φυσικότητα ὅλοι θὰ ἀντιληφθῶμεν πόσον πενιχρὰ καὶ ψεύτικα εἶνε αὐτὰ τὰ τελευταῖα.

Ἦ ἄνθρωπος εἶνε ἐγωῖστῆς καὶ αὐτός ὁ ἀδελφικὸς ἀπλοῦς βίος δὲν ἐπιτυγχάνεται, λέγουν μερικοὶ οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ἐρευνήσει. Ἐγὼ πιστεύω ὅτι αὐτοὶ ὅπου λέγουν αὐτὸ σφάλλουν. Δὲν πρόκειται περὶ συμβιώσεως ζώων, οὔτε περὶ συμβιώσεως κλεπτῶν, οὔτε περὶ συμβιώσεως κηρῆνων ἢ παρασίτων, οὔτε περὶ συμβιώσεως ἡλιθίων. Πρόκειται περὶ συμβιώσεως ἀνθρώπων· οὐκ ἔστιν ἀληθινὸν ἀνθρωπίνου βίου. Τί πράγματι ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ὑγιῆς ἀνθρωπίνη φύσις; Τρία κυρίως πράγματα ἀπαιτοῦνται. 1) Νὰ πράττῃς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ὅ,τι θὰ ἐπεθύμεις οἱ ἄλλοι νὰ πράττουν ὑπὲρ σοῦ. 2) Νὰ ἀγαπᾷς τὸν πλησίον σου ὅπως ἀγαπᾷς τὸν ἑαυτὸν σου. 3) Νὰ προτιμᾷς νὰ ὑποφέρῃς διὰ τοὺς ἄλλους μᾶλλον παρὰ οἱ ἄλλοι νὰ ὑποφέρουν διὰ σέ.

Ἄλλ' εἰς τὴν κοινωνίαν μας δὲν γνωρίζει ὁ ἓνας τὸν ἄλλον διότι αἱ συνθηκαὶ εἶνε συστηματικαὶ καὶ περίπλοκοι. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον τὰ τρία αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ὑγιῆς ἀνθρωπίνη φύσις

εἶνε ἀκατόρθωτα. Γίνονται ὁμῶς εὐκολα καὶ κατορθωτά, ὅταν προτιμῶσμεν τὸν ἀπλοῦν βίον καὶ ἐπιμεί-

νωμεν, ἵνα ὅλαι αἱ κοινωνικαὶ καὶ οἰκογενειακαὶ σχέσεις μας εἶνε ὁραταὶ καὶ καταληπταὶ ἀπὸ ὅλους.

ΑΞΙΟΣΗΜΕΙΩΤΟΣ ΑΝΑΛΥΣΙΣ

Γερμανὸς ἐρευνητὴς κατέληξεν εἰς ἀξιοσημείωτα συμπεράσματα τελευταίως περὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἠθικοῦ ὁρμηκτύπου, συλλέξας διαφόρων παιδῶν, ἀρρένων καὶ θηλέων τὰς ἐγγράφους ἀπαντήσεις εἰς τὸ ἐρώτημα: «Διατί ἀπαγορεύεται ἡ κλοπή». Ἡ ἡλικία τῶν συμβαλλόντων εἰς τὴν ἐρευναν ταύτην παιδῶν ἦτο μεταξύ 12 καὶ 17 ἐτῶν. Αἱ δοθεῖσαι ἀπαντήσεις ἐταξινομήθησαν εἰς δύο κατηγορίας. Ἡ μία κατηγορία περιλαμβάνει τὰς ἀπαντήσεις αἱ ὁποῖαι ἐνεπνεύσθησαν ὑπὸ θρησκευτικῶν λόγων (ὑπὸ τοῦ φόβου τῆς κολάσεως, ὑπὸ τοῦ φόβου μήπως δυσαρεστηθῇ ὁ Θεὸς κτλ). Ἡ ἄλλη κατηγορία περιλαμβάνει τὰς ἀπαντήσεις αἱ ὁποῖαι δὲν ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ θρησκευτικῶν λόγους. Ἡ δευτέρα αὕτη κατηγορία ἔχει ὑποδιαιρέσεις, καθ' ὅσον οἱ διδόμενοι λόγοι εἶνε προσωπικοὶ (ἀνησυχία διὰ τὴν συνείδησιν, φόβος τιμωρίας, φόβος καταστροφῆς τοῦ μέλλοντος, ἢ ἀπωλείας τοῦ σεβασμοῦ τῶν φίλων) οἰκογενειακοὶ νὰ μὴ λυπηθῶν οἱ γονεῖς, νὰ μὴ ἐγκολαφθῇ ὄνειδος εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ κοινωνικο-ἠθικοί. (νὰ μὴ προξενηθῇ ζημία εἰς τὸν κλεπτόμενον, νὰ μὴ παραβιασθῇ ἡ δικαιοσύνη). Ἀξιοσημείωτον εἶνε ὅτι οἰκογενειακοὶ λόγοι δὲν ἐδόθησαν ποσῶς ὑπὸ παιδῶν ἡλικίας 14, 15 καὶ 16 ἐτῶν, θρη-

σκευτικοὶ δὲ λόγοι ἐδόθησαν ὑπὸ θηλέων ἐχόντων ἡλικίαν μείζονα τῆς τῶν ἀρρένων. Ἐν γένει μεταξύ τῶν θηλέων περισσότεροι ἦσαν οἱ θρησκευτικοί, οἱ προσωπικοὶ καὶ οἱ οἰκογενειακοὶ λόγοι, μεταξύ δὲ τῶν ἀρρένων οἱ κοινωνικοί. Ἐν ἑκ τῶν συμπερασμάτων τῆς ἐρεύνης ταύτης εἶνε ὅτι παῖδες νεώτεροι τῶν 15 ἐτῶν δὲν ἔχουν εὐθύνην τῶν πράξεών των. Λόγῳ νοσημοσύνης οἱ ἐξετασθέντες διαιροῦνται εἰς δύο ομάδας. Εἰς τὴν ομάδα τῶν νοσημόνων, καὶ εἰς τὴν ομάδα τῆς ἀσθενοῦς διανοητικῆς δυνάμεως. Εἰς τὴν ομάδα τῆς ἀσθενοῦς διανοητικῆς δυνάμεως οὐδόλως ἐδόθησαν οἰκογενειακοὶ λόγοι. Ἐκ τῶν δωδεκαετῶν παιδῶν τῆς ομάδος ταύτης 22% ἔδωκαν θρησκευτικοὺς λόγους, 66% προσωπικοὺς καὶ 11% κοινωνικο-ἠθικοὺς. Ἐκ τῶν δεκατριετῶν 28% θρησκευτικοὺς, 64% προσωπικοὺς καὶ 8% κοινωνικο-ἠθικοὺς. Ἐκ τῶν δεκατετραετῶν 36%, 52% καὶ 10%. Ἐκ τῶν δεκαπενταετῶν 5%, 75% καὶ 20%. Οἱ δεκαεξαετεῖς καὶ δεκαεπταετεῖς ἔδωκαν ἀποκλειστικῶς προσωπικοὺς λόγους.

Τὸ ἀναπόρρευκτον συμπέρασμα εἶνε ὅτι οἱ ἀσθενοῦς διανοητικῆς δυνάμεως εἶνε ἐγωϊστικοῦ χαρακτήρος· ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τῆς μαθητείας των εἰς τὰ

σχολεῖα ὁ ἐγωϊσμός των ἐξασθενεῖται ὑπὸ θρησκευτικῶν καὶ κοινωνικο-ἠθικῶν βλέψεων, καὶ ὅτι μετὰ τὴν λήξιν

τῆς μαθητείας των ὁ ἐγωϊσμός καθίσταται τὸ πρυτανεῦον ἐλατήριον τῆς δράσεώς των.

Ο ΧΡΥΣΟΣ ΜΑΓΝΗΤΗΣ

[Τοῦ διασημοῦ ἀμερικανοῦ μυθιστοριογράφου "Εμερσον Χάου].

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

Ὁ ἥρωὸς τοῦ μοναδικοῦ μυθιστορηματος τὸ ὄποῖον θὰ ἀνελιχθῆ ἐνώπιον τῶν ἀναγνωστῶν μας ὀνομάζεται Ἰωάννης Ραβάν. Ἀπὸ τῆς βρεφικῆς τοῦ ἡλικίας ἀπέδειξεν ἕκτακτον ἀτομικότητα. Ὁ πατήρ του ἦτο ἀφανὴς ἀμερικανὸς πολίτης τῆς Πολιτείας Φεξᾶς καὶ ἡ μήτηρ του ἦτο γυναῖκα τοῦ λαοῦ. Ὁ μικρὸς Ἰωάννης Ραβάν ἦτο μεγαλεπήβολος φύσις, ἀλλ' ἡ καταγωγή του ἦτο σοβαρὸν μειονέκτημα διὰ τὰ μεγαλουργὰ του σχέδια. Πῶς νὰ τοῦ τὰ διευκολύνουν οἱ γονεῖς του, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἀμφοτέρωτα ταπεινοὶ ἐργάται; Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης Ραβάν ἦτο ἀπὸ ἐκείνας τὰς φύσεις, τῶν ὁποίων τὸ πνεῦμα δὲν δαμάζεται ἀπὸ κανέν μειονέκτημα. Ἄμα ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ ἔλεγεν, ὅτι ἡ Ἀμερικανικὴ Δημοκρατία ἐπίτηδες ἐσυστήθη διὰ νὰ δράσῃ αὐτός. Μεγαλόνοντας, ἔλεγεν ἀκόμη τολμηρότερα καὶ καταπληκτικώτερα πράγματα. Βαθμηδὸν ὅλοι ἀντελαμβάνοντο, ὅτι τίποτε δὲν ἤμποροῦσε νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν τὸν νέον ἀπὸ τοῦ νὰ κάμῃ θαύματα. Ὅλοι αἱ ἐχθρικώτεροι περιστάσεις καὶ συνθήκαι καὶ δυσμένειαι νὰ παραταχθῶν ἐναντίον του, δὲν θὰ ἤμποροῦσαν παρὰ μόνον προσωρινῶς νὰ χαλαρώσουν τὴν ἐπιδίωξιν τῶν σχεδίων του. Μὲ ἄλλας λέξεις

ὁ Ἰωάννης Ραβάν εἶχεν ἀκατανίκητον αὐτοπεποιθήσιν, καὶ τὴν εἶχεν ἀφ' ὅτου ἦτο βρέφος, ἴσως μάλιστα τὴν εἶχε πρὶν γεννηθῆ. Κατ' ἀνάγκην καὶ ἡμεῖς παραδεχόμεθα, ὅτι ἦτο ἀκατανίκητος. Ποῖος ἤμπορεῖ νὰ ἀναιρέσῃ τοιοῦτου εἶδους αὐτοπεποιθήσιν;

Ὁ νεαρὸς Ραβάν δὲν ἦτο ποτὲ χαρούμενο παιδί. Σπανίως ἐμειδία. Ἦτο σοβαρὸς καὶ σύνοφρος. Τὰ φρύδια του ἦσαν συσπειρωμένα, καὶ ὅταν ἀκόμη ἦτο δώδεκα ἐτῶν εἶχε ριζωμένην τὴν συνήθειαν ν' ἀποδίδῃ μεγάλην σπουδαιότητα εἰς τὰς δυνάμεις του. Ὁ κόσμος αὐτὴν τὴν συνήθειαν ἐπὶ τέλος τὴν ἀνεγνώριζεν ὡς ἀλήθειαν. Εἶχε δὲ τὸσον βαθειὰ ριζωμένην αὐτὴν τὴν συνήθειαν ὁ Ραβάν, ὥστε ἔφθασεν εἰς τὸν βαθμὸν νὰ αἰσθάνεται ἕκτακτον σέβας πρὸς τὸν ἑαυτὸν του. Αὐτὸς ὁ ἄκρος αὐτοσεβασμὸς ἦτο χαρακτηριστικὸν τοῦ Ραβάν, ἀφ' ὅτου ἦτο πέντε ἐτῶν. Ἦτο ἀδύνατον ἐπομένως νὰ τὸν μεταχειρισθῆ κανεὶς μὲ οἰκειότητα. Ὅλοι ἤναγκάζοντο νὰ τὸν παραδέχωνται ὅπως αὐτὸς παρεδέχετο τὸν ἑαυτὸν του. Σιγά, σιγά διεδόθη ὅτι αὐτὸ τὸ παιδί ἦτο προωρισμένον νὰ κάμῃ μεγάλα πράγματα. Ἐὰν καμμιά φράσιν συνομήλικος ἐχωράτευσεν μαζύ του, ὁ Ραβάν δὲν ἐθύμονεν, ἀλλὰ τὰ δάκρυα τοῦ ἤρχοντο εἰς τὰ μάτια διότι τοῦ